

ORGANIZATORIČNO DELO JE TEŽKO.

SELE PO PET IN TRIDESET LETIH SE JE OBNESLO.

Pri prejšnjih poizkusih so vselej zmagali podjetniki.

Roseclaire, Ill. — Težko in naporeno je organizatorično delo, kar govori o nepobitnih dokazih organiziranja tukajšnjih rudarjev, ki delajo v rudnikih kalaveca (star izraz rudarjev za železno rudo, ki se kolje ali cepi po dolgem. Op. ur.) Štirikrat so poizkusili organizirati tukajšnje rudarje, ali po vsakem takim poizkusu so morali rudarji strgati svoje unijske listke, predno so se smeli zopet vrniti na delo v rudnikih.

Prvi tak poizkus so napravili tukaj pred pet trideset leti "Vitezi dela." Izgubili so bitko. Predzadnji poizkus je bil napravljen v vojnem času, a rudarji so bili po dolgotrajni stavki zopet premagani.

Svetovna vojna je pa marsikomu odprla oči in zagledal ni bil četrti poizkus brez uspeha.

Prva znamenja so se pokazala v septembru, da sedanja stavka ne bo zastoj. Farmarji, ki se v prejšnjih letih niso dosti brigali, kaj počenajo z delavci, so precej pripomogli, da so se kompanije omečale. Pokazali so marveč, da se čutijo solidarnim s stavkajočimi rudarji. Organizatorji so okoli sredi priredili izlet v prosto naravo za štrajkarje. Ko so farmarji izvedeli za to prireditev, so darovali štrajkarjem dvoje telet in dve ovel. To je bil izraz solidarnosti, ki so ga znale oceniti tudi kompanije. Kompanijski ravnatelji so razumeli, da zdaj ne bo več lahko nahujskati farmarjev proti štrajkujočim rudarjem in so odnehali.

Ko je rudniški ravnatelj rudnika Hillsida izvedel, kaj se je zgodilo, je bil pripravljen se pogajati z zastopniki stavkajočih rudarjev. Pogajanja so ugodno končala. Priznal je organizacijo in zahteve rudarjev. Rudarji so šli prvokrat na delo z unijskimi listki.

Ljudstvo izvedevši, kaj se je zgodilo, je bilo veselo, kajti takega ni pričakovalo. Ta zmaga je podprla moralno drugih štrajkarjev v tukajšnji okolici, ker jim je govorila, da se je trmoglavost rudniških kompanij pričela drobiti. Rudarji se še seveda dobro spominjajo predzadnjega poizkusa. Takrat je stavka trajala skoraj dve leti in rudarji so se nazadnje premagani vrnili na delo. Tekrat je tudi najpogumnejšim upadel pogum in imeli niso najmanjšega upanja, da bo kdaj priznana organizacija v katerem teh rudnikih. Zaradi tega je bilo veselje nepopisno, ko je prišel glas o prvi izvojevani zmagi.

Organizacija pa ne bo odnehala. Izvojevala je prvo zmago in nadaljevala bo z delom, dokler ne bo priznana organizacija v vseh rudnikih v tem okolišju. Pri teh prejšnjih poizkusih ni bilo najmanjšega uspeha, a zdaj je prva zmaga porok, da bodo rudniški podjetniki premagani v tem okolišju.

Rudarji, ki delajo v premogovnikih, pomagajo tukajšnjim rudarjem s prostovoljnimi prispevki. V tej podpori rudarjev v premogovnikih se zreali prava delavska solidarnost, ki govori, da so rudarji v premogovnikih pripravljeni, če se kateremu drugemu delavcu zgodi krivica, da je to krivica, ki se je zgodila vsem delavcem.

NEVOŠČLJIVOST NI DOBRA REČ.

Lafayette, Ind. — 74-letni farmar Elija Lowe je opazil lovec na svojem posestvu. Zadostovalo mu ni, da jih spodi s svojega posestva, ampak je hotel saj enega prijeti. Tekel je za njimi, naenkrat je pa padel mrtev na tla. Zadel ga je srčna kap.

SERBIJA VZELA 15,000 VRAN-GLOVIH VOJAKOV V PREHRANO.

Carigrad, 20. nov. — Srbija je do zdaj edina država, ki je sporočila zaveznikom, da bo dala približno 15,000 Vranglovim vojakom in buržoaznim beguncem a Krima. Grčija še ni odgovorila na prošnjo, da prepusti otok Krf beguncem v začasno bivališče. Med begunci razsajajo boleznin in več oseb je zblaznelo.

DRŽAVNO ZAVAROVANJE PROTI NEZGODAM.

DELAJSTVO V MASSACHUSETTSU JE ŽE NA DELU ZA TO REFORMO.

Pred prvo sredo v decembru bo legislaturi predložena peticija s potrebnimi podpisi volilcev.

Boston, Mass. — Strokovno organizirano delavstvo je pričelo v tej državi z resno agitacijo, da se odpravi privatno zavarovanje proti neizgodbam in se nadomesti z državnim zavarovanjem. Skušnje s privatnimi zavarovalnimi družbami so slabe za delavce in zagledel je postala občna želja med delavstvom, da se mora privatno zavarovanje proti neizgodbam nadomestiti z državnim.

Odborniki delavskih strokovnih organizacij so že predložili državnemu prokuratorju formo peticije, ki jo predlože državni legislaturi. Peticijo mora podpisati petnajst tisoč volilcev in predložena mora biti legislaturi do prve srede v decembru. Če se legislatura ne bo odzvala na peticijo delavstva, tedaj bodo nabrali še pet tisoč podpisov, tako da bo ljudstvo samo lahko inicijativno tozadevno postavilo, ki se predloži ljudstvu na splošno glasovanje.

Agitacija za odpravo zavarovanja pri privatnih družbah je tukaj in delavci ne bodo odnehali z njo, dokler ne prepričajo ljudske večine v Massachusettsu, da je državno zavarovanje bolje od privatnega. Privatne družbe seveda tudi ne spe in imajo svoje agente na delu, katerim zvesto služijo tudi velebizniški časopisje.

Dobri argumenti so pa na strani organiziranega delavstva, ki prav zanesljivo komčno prepričajo ljudstvo, da je treba privatno zavarovanje nadomestiti z državnim.

Boj za vsako reformo, ki služi delavcem, je težak in trd. Železna volja pa premaga tudi take ovire, ki se zle nepremagljive. In tako je tudi z bojem za državno zavarovanje proti neizgodbam. Privatni interesi imajo denar in druga močna sredstva na raspolago, na strani delavcev je pa resnica, ki je močnejša ko denar in sugetivje velebizniških šmokavzarjev in ki komčno prebije tudi železna vrata.

ZANIMIV SHOD.

Boston, Mass. — Z javne govornice v Ford Hallu se je razpravljalo o delavskem nepokoju. O tem predmetu je govoril Whiting William, znan predavatelj na harvardski univerzi, ki je nalašč delal nekaj tednov kot rudar v premogovniku, da študira rudarjevo življenje. William je poudaril v svojem govoru, da je vzroke za delavski nepokoj iskati v slabih delovnih in življenjskih razmerah, v katerih delci in živi delavec.

Govoril je tudi civilni inženir Philip Cabot, ki je zastopal podjetniško stran. Značilno v njegovem govoru je bilo, da ni naglašal, da naj tisti raspolagajo s kapitalom, ki ga lastujejo, ampak ta pravica naj pripada najmožnejšim v Mloveški družbi.

Navadno so se na takih shodih silile baviljice na poželjivost delavcev, da niso nikdar zadovoljni s svojo usodo. Teh zabavilje zdaj ni bilo, kar govori, da se v gotovih krogih tudi uče, v katerih niso imeli za delavce nikdar dobre besede.

ANGLIJA DELOMA PRIZNALA ČRTANJE CARJEVIH DOLGOV.

Trgovska pogodba s sovjeti določa, da je rusko zlato varno pred upniki v Angliji.

BANKIRJI PROTESTIRAJO.

London, 21. nov. — Deveta točka trgovske pogodbe med Anglijo in sovjetsko Rusijo se glasi, da vlada ne bo vzela nobenih korakov niti ne bo podpirala, korajka v svrhu zaplenbe zlata, vrednostnih papirjev in blaga, ki se eksportira iz Rusije v plačilo za importirano blago.

To pomeni, da mora biti rusko zlato in blago nedotaknjeno, in upniki, ki so posodili carju milijone in milijarde, ne bodo imeli pravice, da bi zasegli zlato in blago sovjetov z namenom, da se naplačajo za dolgove. Z drugimi besedami se to pravi, da je angleška vlada deloma priznala črtanje ruskih carističnih dolgov. Državni dolg stare Rusije, ki znaša samo pri angleški vladi tri milijarde dolarjev, je omejen v pogodbi samo toliko, da se vprašanje tega dolga odloži do generalne mirovne konference z Rusijo.

Londonški bankirji se penijo jeze in ostro protestirajo proti taki pogodbi. Bankirjem in imperialistom naklonjeni časopisi silovito napadajo Lloyda Georgea, češ da je kapituliral pred Leninom in podpisal "roparski princip brisanja mednarodnih dolgov."

Tukajšnji diplomatski krogi pripisujejo temu koraku angleške vlade veliko politično važnost mednarodnega značaja, ki morda spremeni sedanje politično obzorje Evrope. Italija bo najbrž potegnila z Anglijo in Francija ostane sama s svojo protisovjetsko politiko.

London, 21. nov. — Washington D. Vanderlip, ameriški rudniški inženir in finančnik, ki je sklenil trgovsko pogodbo s sovjetsko vlado, je došel večer iz Stockholma v London. Angleške oblasti so takoj po njegovem prihodu zahtevale, da pokaže listine, ki jih ima pri sebi, toda Vanderlip je odklonil zahtevo. Vanderlip je dejal v intervjuju, da je sklenil v Moskvi "največjo kupčijo na svetu." Dobil je od sovjetske vlade koncesije, da Rusija nakupi v Združenih državah blaga za tri milijarde dolarjev v prihodnjih treh letih, blago pa plača s platno, oljem, kožami, lesom, platnom in drugimi produkti.

Pariz, 21. nov. — Francoska vlada izjavlja, da otvoritev trgovine med Anglijo in sovjetsko Rusijo ne spremeni njenega stališča napram Lenini vlad. Francija je še vedno proti vsakemu priznanju sovjetske vlade.

BREZPOSELNOST IN POROKE.

Detroit, Mich. — Delavski položaj je nepovoljen, kajti tovarne so odpustile na tisoče delavcev, ki ne morejo nikjer drugje dobiti dela. Bert Maloney, pisar, ki izdaja poročna dovoljenja, izjavlja, da so štirje delavci vrnili poročna dovoljenja zaradi slabega delavskega položaja. Vsi štirje so izjavili, da so brez dela in da zaradi tega ne morejo poročiti svojih izvoljenk.

Neki pater v Chicagu je nekoč zapisal v svojem občurnem lističu, da socialisti razdirajo družinsko življenje in da hočejo uvesti prosto ljubezen. Te čednosti je podtaknil "Nestranskarški ligi." Zaradi tega je umestno, da zdaj to vest vzame na znanje in jo ponatisne v svoji prafiki, da bodo njegovi "bravci" vedeli, da se njihov pater včas prav rad pokadi.

VREME.

Chicago in okolica: V terek mrzlo. Severozapadni vetrovi.

KRVAVI MASAKER V DUBLINU; 24 UBITIH IN 125 RANJENIH.

London, 22. nov. — V Dublinu na Irskem so bili večeraj siloviti boji. Vojaške čete so streljale na 15,000 oseb v Croke parku, kjer je bila v teku nogometna igra. Deset oseb je bilo ubitih. Pozneje so izbruhli krvavi spopadi med Irce in Angleži. Okrog 24 oseb je ubitih in 125 ranjenih. Mnogi deli mesta in pomoli v luki so v plamenu.

"ENTENTA PRELOMILA MIROVNO POGODBO."

"ENTENTA PRELOMILA MIROVNO POGODBO."

Tako pravi Nemčija in zahteva da se vzamejo njene kolonije iz rok zaveznikov.

BELGIJA PREDLAGA MEDNARODNO ARMADO.

Ženeva, 21. nov. — Belgijski delegat La Fontaine je večeraj zbudil senzacijo v skupščini lige narodov, ko je v svojem govoru zahteval, da mora liga ustanoviti mednarodno armado in mornarico z enim samim mednarodnim generalnim štabom. La Fontaine je dejal: "Ljudem vsega sveta je treba odprto povedati, da čas za razoroženje še ni prišel. Zmanjšanje oboroženih sil bo mogoče le takrat, kadar javna pravica zmaga nad javno silo in kadar bodo armade vseh držav združene v mednarodni armadi." Nato je rekel, da je sramota za ligo, da so boljševiki in Turki pogoltnili Armenijo, dočim imajo zavezniki dovolj vojaštva in bojnih ladij v Carigradu. Miljon dolarjev bi stala vsa stvar in Armenija bi bila rešena.

Angleški delegat Barnes je opozarjal skupščino na nevarnost nove vojne med Rusijo in Poljsko in pozival delegate, da je treba takoj nekaj ukreniti v tem oziru. Apeliral je tudi, da naj liga roši Armenijo.

Ženeva, Švica, 21. nov. — Nemčija je uradno naznanila ligo narodov, ki zboruje v Ženevi, da so zvezniki sami prelomili versalsko mirovno pogodbo in valed tega Nemčija ni več obvezana, da bi se ravnala po tej pogodbi, kar se tiče njenih kolonij.

Versalska pogodba določa, da mora liga narodov prevzeti upravo bivših nemških kolonij in zavezniki, ki drže kolonije, bi jih morali že davno kročiti ligo: to se pa še ni zgodilo.

Zavezniki se izgovarjajo, da njihov vrhovni svet ni storil tega zaradi dveh vzrokov. Prvi nasprotuje Japonska novemu avstralskemu zakonu, ki izključuje Azijate iz nemške kolonije Nove Gvinije, in drugi nasprotuje Francija klavzuli (katero je predlagal Wilson), da se domačini v okupiranih kolonijah ne smejo mobilizirati za vojaško službo na drugih kontinentih, kot je n. pr. Francija v zadnji vojni mobilizirala afriške zamorce.

Nemčija zahteva, da skupščina lige narodov takoj vzame njene kolonije zaveznikom in organizira novo upravo kakor stoji v versalski pogodbi.

Med delegati se govori, da je francoski delegat Viviani zagrozil voditeljem gibanja za sprejem Nemčije v ligo, da Francija izstopi iz lige, ako bo Nemčija sprejeta na tem zborovanju; je pa za to, da se Avstrija in Belgarija sprejmeta takoj.

Zbornica je amendirala zaključek o tajnem zborovanju komisij, tako da komisije same lahko odločijo, da li zborujejo tajno ali javno. Komisiji št. 5 in št. 6 sta takoj sklenili, da bosta zborovali javno. To je bil zopet velik udarec za Francijo in Anglijo. Omenjeni komisiji odločujeta o vstopu novih držav in o vprašanju razoroženja in blokade.

Izgredi v Belgradu vsled jadranskega pakta.

Vojaki so streljali na belgradske demonstrante, ki so hoteli napasti italijansko poslanstvo. Nižja zbornica v Rimu je ratificirala pakt, ki zdaj čaka na jugoslovansko skupščino. Vesničeva izjava o "dobri potezi" Italije. D'Annunzio se pripravlja na napad.

BELGRAD, 16. NOV. — (Zakaenlo) — Ko so bili tukaj objavljeni pogoji italijansko-jugoslovanskega pakta, ki je bil podpisan v Rapallu, so takoj izbruhnile velike demonstracije proti paktu. Mnoge jemnih demonstrantov so napadle in demolirale poslopje ministrskega sveta. Dva kavalerijska polka sta naskočila demonstrante, ko so korakali proti italijanskemu poslanstvu; bilo je streljanje na ulicah in mnogo oseb je obležalo ranjenih.

Rim, 21. nov. — Italijanska nižja zbornica je večeraj odobrila rapalski pakt med Italijo in Jugoslavijo. Senat se snide v decembru. Ratifikacija v Jugoslaviji pa mora čakati, dokler se ne odloži ustavodajna skupščina, ki se izvoli prihodnje nedelje.

Kakor hitro bo pakt ratificiran od obeh strani, se bodo vrčila pogajanja za trgovske in politične pogodbe.

Rim, 21. nov. — (Iz poročila E. A. Mowrerja čikaški "Daily News") — Jugoslovanski diplomatje so se pri reševanju jadranskega vprašanja predvsem ozirali na nevarnost vpostavljenja hababurške monarhije in hoteli so pridobiti Italijo za svojega zaveznika. Iz tega vzroka so radi žrtvovali nekaj štirijakšnih milj teritorija (1), kakor pa da bi izgubili neodvisnost. To dokazuje izjava Milenka Vesniča, jugoslovanskega ministrskega predsednika, ki je dejal poročevalcu lista "Corriere della Sera" pred svojim odhodom iz Rapalla sledeče: "Ker nimamo ničesar skrivati, lahko rečem, da je italijanski zunanji minister naredil sijajno potezo, ko je priznal malo entento (Jugoslavija in Čehoslovakija). Dejstvo, da je Italija sprejela malo entento, pomeni, da je možnost Podonavske konfederacije s kakšnim hababurškim princem na čelu pokopana, in naša mlada ljudstva se bodo s pomočjo male entente razvijala v miru in napredku."

Milan, Italija, 20. nov. — D'Annunzio na Reki je izjavil, da bo čakal na izid volitev za jugoslovansko skupščino, ki se vrše 28. novembra, na kar bo prišel izjaviti svoj program za okupacijo Dalmacije. On računa, da bodo po volitvah veliki notranji nemiri v Jugoslaviji, vsled česar bo olašano njegovo militaristično operiranje.

Včeraj je general Caviglia, poveljnik italijanskih čet v Julijski Benečiji, konferiral z d'Annunzijem. Caviglia je formalno obvestil reškega glavarja o točkah italijansko-jugoslovanske pogodbe in mu naznanil, da je dolžnost Italije, uveljaviti točke v pogodbi. D'Annunzio je odgovoril, da ne zapusti Reke in ne pripozna jadranskega pakta, niti ne zavrže svojih načrtov glede Dalmacije ter drugih italijanskih postojank, ki po pogodbi pripadajo Jugoslaviji.

ŽRETEV LESNEGA ALKOHOLA JE DOBILA TOŽBO.

Indianapolis, Ind. — Benjamin F. Hovey je tožil Robert B. Alfonsa za odškodnino \$15,000, ker mu je prodal dve unci žganja, v katerem je bil lesni alkohol. Hovey je trdil, da je silno trpel po zavzetem žganju in da je skoraj oslepel.

Porotniki so mu priznali sedem tisoč pet sto dolarjev odškodnine. Nekateri njegovi prijatelji so mu odsvetovali od tožbe, češ; da ne bo opravil nič, ker je šupil žganje v žesu prohibicije.

SOVJETI STRLI PETLUROVO VOJSKO.

24 ur po padcu Sebastopola je še poslovala sovjetska vlada na Krimu.

FRANCOZI BOMBARDIRAJO KRIMSKO MESTO.

London, 21. nov. — Broščična depeša iz Moskve javlja o popolnem demoraliziranju čet Simona Petlure, ukrajinkega protisovjetskega voditelja. Kakor Vrangel tako je tudi Petlura strahopetno pobegnili in pustili svoje čete na cedilo. Še par udarcev je treba in Petlura-Pavlenkova armada bo prenehala ekzistirati. Sovjetske čete na zapadni fronti so prišle s operacijami proti generalu Balakoviču. Proskurov je padel zadnji petek.

London, 21. nov. — Radiogram iz Moskve čez Berlin poroča, da je sovjetska Rusija postavila 18 divizij rdeče vojske na zapadno fronto in pričela s operacijami proti caristom v nevtralni conli med Poljsko in Rusijo. Iz Berlina javljajo, da je poljska vlada zelo alarmirana. Moskvska brosjavka se glasi: "Prišli smo nadaljevati boje v poljsko-ruski nevtralni coni proti četam generala Balakoviča in Simona Petlure, ki sta napadla sovjetske postojanke."

Carigrad, 20. nov. — Francoske bojne ladje so 17. t. m. obstrajevale Psodosijo na vzhodnem obrežju Krima, ko so boljševiki streljali na francoske rušice, napolnjene z begunci.

Carigrad, 19. nov. — Francozi bodo postavili 20,000 motorov v Carigradu za Vranglove begunce s Krima, drugih 20,000 pa v Lemosu. Begunci se nahajajo v e-bupnem položaju.

Moskva, 17. nov. čez Berlin 21. nov. — Svet ljudskih komisarjev je v terek prejel prvo direktno brozjavko krajevne sovjetske vlade na Krimu, ki je sporočila, da so 24 ur po padu Simferopola in Sebastopola sovjeti še poslovali. Sovjeti so bili organizirani še mesec dni prej, toda bili so tajni. Sebastopolski sovjet je dobil v roke naredbo barona Vrangla, ki je naznanil, da so mu zavezniki odrekli vsa nadaljna pomoč in valed tega se njegovi vojaki lahko podajo boljševikom.

"Pravda" v Moskvi piše, da je bil plen na Krimu tako velik, da je sovjetska vlada imenovala posebno komisijo, ki je nadzorovala transportiranje materijala s Krima v Rusijo. Plen obseva vojni material vsake vrste od francojskih velikih topov, letal in tankov do novih uniform; Vrangel je pustil za seboj ogromno zalogo granat in manjše municije.

Po vsej sovjetski republiki je vladalo veliko veselje, ko je bila znana velika zmaga. Delavci pričakujejo, da je zdaj mir na obzorju. Protisovjetske čete Balakoviča in Petlure v Ukrajini se ne smatrajo nevarne in bodo hitro uničene. Sovjetska vlada je sopen obrnila pozornost na načrte za rekonstrukcijo.

ORGANIZIRANI DELAVCI ODKLANJAJO ČERNO DELO.

Sydney, Avstralija. — Organizacija pristaniških delavcev je sklenila, da ne bodo delali po petih popoldne. Organizacija pravi, če se odpravi černo delo, tedaj bo več delavcev zaposlenih.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Gene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2887 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year. Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (November 1-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite se pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NACIONALIZIRANJE DENARNIH ZAVODOV.

Danes se mnogo govori o nacionaliziranju železnice, rudnikov in glavnih industrij, prav malo se pa sliši in čita o nacionaliziranju denarnih zavodov.

Denarni zavodi in banke so lastnina privatnih interesov. Samoposebi se razume, da ti privatni interesi ne gledajo v prvi vrsti na koristi industrije in poljedelstva, pred očmi imajo le svoje koristi. V Severni Dakoti, kjer so dobili kmetje in delavci s pomočjo politične organizacije, poznane pod imenom "Nestranska liga", politično moč v svoje roke, so ustanovili državno banko, da tako izderejo najzločestjei zob privatnim interesom. V drugih državah, v katerih še ljudska večina sledi čez drn in strn profesionalnim političarjem obeh starih strank, ki niso drugega kot golo orodje privatnih bizniških interesov, še ni tega razumevanja, če se nacionalizirajo železnice, rudniki in glavne industrije, da je treba predvsem nacionalizirati tudi denarne zavode in banke, da ne bodo privatni interesi vseeno vlekli mastnega dobička od nacionaliziranih železnic, rudnikov in glavnih industrij.

Kredit je življenska kri v industriji in poljedelstvu. Če industrija nima kredita, ne morejo obratovati tovarne. Tako je tudi z obratovanjem rudnikov in železnic. Če farmar nima kredita, ne more obdelati svoje zemlje in živeti toliko časa, da spravi pridelek s polja. In ko je pridelek pospravljen s polja, ga farmar zopet ne more poslati na trg, če nima kredita.

Če bi na pr. jeklarska industrija bila nacionalizirana ali socializirana, tedaj jo lahko privatni bizniški interesi bojkotirajo, dokler kontrolirajo denarne zavode in banke. Jeklarska industrija ima lahko naročil za pet let, a ona ne more pričeti z obratovanjem, če nima kredita.

Iz navedenega lahko uvidimo, da je kredit socialna zadeva, ki se nikakor ne more prepustiti, da jo kontrolirajo privatni bizniški interesi. Ko so na pr. v Italiji delavci socializirali kovinsko industrijo, so se jim privatni bizniški interesi smejali v pest. Kajti vedeli so, če bodo hoteli obratovati tovarne, da bodo morali priti k njim po kredit, ki ga bodo dobili pod pogoji, kakeršne bodo narokovali privatni bizniški interesi.

Iz tega se učimo, da je kredit veliko breme za industrijo in poljedelstvo, dokler imajo nad njim oblast privatni bizniški interesi. Privatnim interesom se ni treba prav nič brigati za produkcijo, a vseeno vlečejo mastne dohodke od industrije, ker so ji dovolili kredit, da je lahko nakupila potrebne sirovine, izplačevala delavce in produkte postavila na trg.

Res je potrebna nacionalizacija železnice, rudnikov in glavnih industrij v interesu ameriškega ljudstva, ali predvsem je potrebna nacionalizacija denarnih zavodov in bank, da bo nacionaliziranje železnic, rudnikov in glavnih industrij imelo tudi tak uspeh, kakoršnega pričakuje ljudstvo od nacionaliziranja sredstev za blagovno produkcijo in distribucijo.

To so uvideli tudi strokovno organizirani delavci, in zaradi tega so sprejeli resolucijo za nacionaliziranje denarnih zavodov in bank v decembru leta 1919. na konferenci, ki se je vršila v Washingtonu.

Velebizniško časopisje je to resolucijo kar prezrlo, ker je najbrž sodi, da je bolje za privatne bizniške interese, da ne razpravlja o nji, da tako pogine v pozabljenosti. Zaradi tega je pa dolžnost delavskega časopisja, da to dejstvo tolikrat ponovi, dokler ne prisli velebizniškega časopisja do javne diskuzije o tem predmetu, ker je na ta način mogoče prepričati ameriško ljudstvo, da je v njegovem interesu predvsem nacionalizacija denarnih zavodov in bank.

Seveda, seveda... — Neki francoski vojak, ki se je vrnil iz ujetništva v Rusiji, pripoveduje, da ima Lenin pripravljenih šest avtomobilov, da uide, če pride nevarnost.

Seveda za Lenina je igrača, da se v uri nevarnosti razdeli na šest delov in se vsak del njegovega telesa odpelje na drugo stran kajti njega so po brzozavni poročilih iz Evrope najmanj že dvajsetkrat ubili na najrazličnejši način, pa je še vaelej od mrtvih vstal.

Pa bodimo a jasnem.

(Iz glavnega urada J. R. Z.)

Kadar stopiš ščetku na rep, tedaj zavili. In še vaelej kadar smo malo potipali naše "verne" kraljevaše, ki so bili vedno in vselej desna roka Pašičeve in Trumbičeve stranke, ki je sedaj prodala naše primorske Slovence imperialističnim Italijanom, in da bi sedaj pozornost ameriških Jugoslovanov odvrti od sebe, ker so indirektno pomagali velikosrbski diplomaciji postaviti primorske Slovence in istrake Hrvatje kot daritveno jagnje na oltar tajnih spletkarjev med Srbijo in Italijo, privoščili so si milijondolarski fond in razne žlane izvrševalnega odbora J. R. Z., ter zagrozili, da imajo še polne sklade kostij, ki nam jih ljubko vržejo, da jih bomo ogledali skoz zimo, če, če jih bomo napadali z raznimi lažmi, tedaj se bodo morali zagovarjati in ljudstvo ne bo imelo prilike misliti na naše lumparije, ki smo jih uganjali v tistih časih, ko so se pošteni rojaki in rojakinje trudili rešiti to, kar je zagrabila Pašičeva pest, da z istim baranta na škodo cele Jugoslavije.

Precej v začetku naj konstatiramo, da tistega članka v clevelandski Domovini ni pisal pogrebnik Grdina, kajti zmožnosti Tonetove so nam precej poznane in še skoraj analifabetični Tone ni sam tako galanten, da bi povedal, da je naprosil Lojzeta, ali katero drugo kraljevaško marioneto, da mu nekaj spiše in pod dotično klobasarijo in zavijanje podpisuje njegov, clevelandskim vdovam in sirotam dobro poznano ime, naj to povemo mi.

Njegova klobasa je skoz in skoz navadna podla laž in zavijanje dejstev. Gospodu Grdina, oziroma piscu dotičnega članka naravnost rečemo, da je podel lažnik in obrekovalec, zavijalec golih dejstev. V članku hoče v prvi vrsti diskreditirati JRZ, češ, da je ta organizacija zgubila vse ugled in kredit pri narodu; da je morala nazaj dati prispevke za milijondolarski fond in da so člani izvrševalnega odbora ta denar poneverili.

Na te laži nam ni treba prav nič odgovarjati, kajti narod dobi od časa do časa jasne račune in vidi kam gre denar in zakaj se rabi. Ampak, ko navihane trdi, da je Kristan ušel iz Amerike, da je prišel v Jugoslavijo in se tam poklonil kralju, mu prisegel, postal minister in sedaj vleče nad trideset tisoč kron pokojnine, vsak vidi, da je prosta laž, kajti Etbis Kristan ima preveč značaja in poštenosti v sebi kot si more sploh kača potvorica domnevati.

Druga laž je, ko Grdina oziroma pisec dotičnega članka trdi, da smo se v gl. odboru J. R. Z. spri in stekli, ker so bili nekateri člani izvrševalnega odbora proti tem, da bi se dovolilo \$10,000 za propagando v domovini. Zapisniki so izvrševalnega odbora kažejo, da so vsi člani izvrševalnega odbora soglasno glasovali, da se ta svota dovoli v ta namen. Stvar je bila dana na splošno glasovanje in 99 odstotkov članov centralnega odbora je odobrila akcijo izvrševalnega odbora in tretji občni zbor v Clevelandu je zopet soglasno potrdil ta čin in v dvorani so se celo slišali glasovi zakaj se ni dovolilo dvajset tisoč namesto deset. O tepežu in prepiru pa ne v noben živ krs, kot edino Grdina in Pire.

Tretja laž je, da smo kupili socializem v Ljubljani tiskarno, od katere vlečejo profit neznanen broj privatnikov. Od deleža, ki ima v tiskarni J. R. Z. vleče dobiček samo J. R. Z. in narod, pa noben privatnik, toliko zasiguramo gg. Pire in Grdina za danes. Seveda Pire, Grdina & Co., še danes zvesti pristaki Pašičeve politike, vkljub temu, da je ta pro-monarhistična in veliko-srbska kllka prodala in zabarantala primorske Slovence in Hrvatje, ne vidijo radi, da je J. R. Z. preneslo svojo propagando v domovino in proklete jih peče, ker smo se vnaprej začarovali, da nam ne bodo moglo monarhistične in velikosrbske tiskarne odreči tiska in s tem zamašiti usta.

Četrta laž je, da je Kristan odnesel seboj \$5000.00 za popotnico. Zadnji šestmesečni račun to jasno kažejo. Kako je pa Kristan

potoval in v katerem razredu, to je pa zopet nekaj kar ne v glavo pogrebniku in njegovemu priborniku. Povemo naj le, da so stečice in ščurki jako demokratične živalce in ne delajo prav nobenih izjem med kabinami prvega, drugega ali pa tretjega razreda. Zavezniki še niso postali tako mogočni, da bi te živalce izobrazil. Sicer pa Grdina prav previdno molči v katerem razredu se je on vozil in za čigav denar je on obiral piške, ko se je vozil kot "representant" najprej tih, potem desetih družtev in nazadnje pa kot pooblaščenec ameriških "uharije in čukov."

Grdina se je obregnil tudi ob pošiljatev American Jugoslav Commercial Boarda. Pire in Grdina naj lepo na tibo šepnemo na uho, da pošiljatev ni zaostala po naši krivdi, ampak da ni blago še sedaj v rokah rojakov, za katere je namenjeno, je krivda tiste vlade, ki jo podpirata in v deset nebesa poveličujeta Grdina in Pire. Tudi o tem bomo spregovorili, da bo narod videl, s kom ima opraviti.

In da je duševno revče Pire prisilil J. R. Z., da je darovalo iz svojega političnega sklada za sirote \$5000.00, je ravno tako "bos laž" in domišljavost abnormalnega anatoma, kakor so vse druge laži, s katerimi skušata ta dva patrona pitati ameriško javnost. Priznati pa moramo to, da je bil Pire tisti možak, ki je v teku vojne brusil svoje pete in igral nepatriotično in nečastno vlogo šnofljača. Kaj pa je dosegel in kaj ima od tega, to sam najbolje ve in je skoraj bolje, da o stvari previdno molči, ker sicer znam obelodaniti precej zanimivih stvari. Tudi on sam je neštokrat priznal v svojem listu, da nas je tožil pri oblasteh, ampak dosegel ni ničesar.

Mi bi mogoče lahko povedali malo povest o nekem časnikiarju, ki se je ob porodu Republikanskega Združenja odprto zgražal nad izdajstvom Londonskega odbora in Veliko Srbijo, pa je deset dni po tistem spremenil svojo barvo in kmalu na to na zelo čuden način prišel do centov, da si je kupil lepo hišo. Vrabeli so čukali, da je imel v tistih časih srbski dinar precej privlačne moči.

V našem članku smo prejeli g. Grdina, kako je mogel priti v uradno Jugoslovanske zveze v Ljubljani in tam reči, da je J. R. Z. nabiralo milijondolarski sklad za sirote v domovini. Danes g. Grdina odgovarja, da dotična oseba ni bil on, ampak nekdo drugi, precej ugleden človek, katerega ime pa ne pove, ker bi ga mi napadli. Vidite rojaki v Clevelandu, kak "salezijanec" je g. Grdina, on rajše vzame na svojo grbo obdolžitev in krivdo, kakor pa da bi izdal "uglednega" rojaka. On je tako ponižna duša, da nastavi kar drugo lice, rekoč: Pa me u-darjate še po tem!

Clevelandu moramo v resnici čestitati, da ima v svoji sredi tako galantne moče, kot sta gg. Pire in Grdina, ki znata na tak način odgovarjati na resna vprašanja.

Mi še danes ne pomežikujemo, ampak resno vprašamo gg. Pire in Grdina za račune, pa naj potem isti izkažejo primanjkljaj ali pa dobiček. Kdor razpolaga z javnim denarjem in premoženjem, je zavezan, da poda tudi javne račune. Mi to delamo. Kje so vaši računi?

Pire in Grdina — dva strastna socialistozreca — jemlje hudič, ko čitata v starokrajških poročilih o delovanju J. R. Z. in kako zasombi ima pri narodu. Duši jih dejstvo, ker so vsi napredni elementi pristali na republikanski program in ker je socialistična stranka v domovini z vsemi štirimi podpisala naš republikanski program, ki dela največje preglavice reakcionarjem Pašičevega kalibra in raznim starokrajskim frakarjem in kutarjem.

In konečno, da bomo na jasnem gg. Pire in Grdina povemo to: Dokler ne bo posleden Jugoslovan, pa bodisi koroški ali primorski Slovenci ali istrski Hrvatje, svoboden in svobodni Jugoslovijci, Jugoslovanje ne bo mirovalo ampak bo vodilo naprej svoj boj, dokler ne dosežemo cilja, ki smo si ga začrtali v svojem programu, pa če je to slovenskim izdajcem, zbirajočim se okoli malovrednega in ime spreminjajočega kraljevaškega poltednika všeč ali ne.

Laži - združne prodajalne v pravi luči.

(Piše Dorothy Walton.)

Prišla sem pred lično urejeno izložbeno okno na Madisonovi cesti. V oknu sem opazila pamflet z napisom "The Co-operative Commonwealth", orla z razprostrtimi perutnicami kot simbol svobode in napis: "Vsi za enega, eden za vse". Nad oknom je bil pa veliki napis "The Co-operative Society of America" (Združna zveza v Ameriki).

Vstopila sem. Pozdravila me je ljubka deklica in mi takoj ponudila iztis mesečne revije, katero izdaja ta zveza.

"Ali je to isto društvo, ki ima svojo veletrgovino na River cesti?" sem jo vprašala popolnoma nedolžno.

"O, mi smo imeli pred nekaj časom veletrgovino v tej ulici; toda sedaj je pa v Green ulici."

"Toda pred nekaj dnevi, ko sem bila na River cesti, sem še opazila napis "The National Co-operative Wholesale", sem pr-pomnila.

"Že mogoče; toda ta veletrgovina ni naša", je odgovorila prodajalka.

"O tako! Potem sta dve združni društvi v Chicagu?" sem vprašala.

"Gotovo, toda ono združno društvo je, popolnoma drugače, mi je pojasnila.

"Vi mislite, da sta dva sistema? Ali ne obratujete vaših združnih prodajalnih po rohdalskem sistemu, kot jih n. pr. v Angliji?"

"O gotovo! Mi lastujemo rohdalsko veletrgovino.

"Kaj pa je potem druga združna zveza", sem ji zastavila vprašanje.

"Vidite, to je tako: Pri nas plačamo vsakemu članu pet odstotkov popusta, česar ne dajo pri oni združni zvezi. Jaz sploh ne verujem, da bi ona druga združna zveza imela kaj članov; saj zadnje čase nisem ničesar čula o njej. Mi imamo nad 200,000 članov in sedaj imamo že 60 prodajaln."

"Ali je kje tukaj v bližini kak prodajalna?"

Povedala mi je, da se nahaja ena prodajalna na vogalu Lake in California ceste. — Odkla sem proti domu in pazno prečitala mesečnik, katerega mi je dala. Bil je prebrisan urejen časnik: 50 strani samih slik in prizorov iz veselje in zabav ter ženitovanj posameznih članov, v katerih se je strašno obsojalo draginjo in profitarstvo in da je temu od pomoč edino le združništvo. Opazila nisem ni enega podučenega članka o združništvu.

Naslednji dan sem obiskala glavni stan na zapadni strani mesta. Hotela sem dobiti kaj več informacij o tej združni zvezi.

Sprejela me je zelo aljudno mlada gospodična.

"Čitala sem pazno list, katerega izdajate", sem odgovorila na vprašanje, s čim naj me postreže, "toda nikjer nisem opazila, kako je organizirana ta združna zveza. Ali imate sploh kake knjižice o tej organizaciji?"

"O, gotovo, da imamo. Prosim vstopite v drugo sobo", in mi pokazala vrata v drugo sobo.

Ko sem vstopila, mi je takoj pričela pripovedovati, da so delnice sedaj po 50 dolarjev, toda s prihodnjim tednom bodo poskočile za pet dolarjev. "Raditež bi bilo zelo priporočljivo, da kupite delnice že ta teden", je pričela siliti v me. "Drugi teden bode morali plačati kot prvi obrok ednajst dolarjev, dočim plačate ta teden, ako jih kupite, samo deset dolarjev. Kupite lahko 20 delnic, toda prihodnji teden bo dovoljeno kupiti posamezni o sebi samo deset."

"Vodstvo vaše organizacije ima gotovo članstvo potom glasovanja pod kontrolo, ali ne?" sem vprašala to uljudno damo.

"Kako vodstvo?" se je oglašil izza pisalne mize nek mladi uradnik, katerega je nazivljala Otto.

"Toda nekdo mora vendar imeti kontrolo nad obratom prodajaln, ali ne?"

"To stvar imajo zaupniki v rokah", je odgovoril Otto.

"Kdo so pa ti zaupniki" sem hitro vprašala.

(Dalje prih.)

DOPISI.

Chicago, Ill. — Znani proletarski morilci, jetiki, je podlegel 18. t. m. tukaj dobro znani rojak John Hočar, star 40 let. Doma je bil iz Ormoža okrog Ptuj na Spodnje Štajerskem. — Po poklicu je bil sobni slikar in v Ameriki je bival okrog 17 let. — Poročevalec.

Cle Elum, Wash. — V obrambni sklad za nesrečnega rojaka John Kočevarja, ki se nahaja v okrajnem zaporu v Telluride, Colo., so člani društva "Nova doba" št. 371 SNPJ na zadnji redni mesečni seji prispevali devet dolarjev. Darovali so sledeči: Po en dolar: Karol Salnik, Tony Matko, Baltazar Ževart in M. Ževart; po 50c: Jennie Albreht, Steve Jakob, Joe Skufca, Frank Spendak, Frank Kropar, Frank Repenšek, Valentin Hmeljč, Louis O-man, Frank Jera, in John Bolčevik. Skrupaj devet dolarjev, katero vsoto sem poslal gl. predsedniku SNPJ da jo odpošlje na pristojno mesto. — V imenu nesrečnega rojaka John Kočevarja se najiskreneje zahvaljujem vsem darovalcem. — M. Ževart, tajnica društva št. 371. —

Chicago, Ill. — Zdravo, Nežika! Nameravaš zopet kaj lepega kupiti, ker ogleduješ izložbe v trgovinah? —

— I seveda. Obležo si moram kupiti; veš, slov. delavski Sokol bo imel 28. novembra javno telovadbo in ples in ker me zanimajo vse take in podobne prireditve, imam že izbrano prijazno družico, da se udarimo tja. Saj veš, da se rada malo nališpan in zato moram imeti novo obleko. — Odgovori Nežika.

— O tem pa nisem še nič vedela, — odgovori Ančka.

— Ne! Torej ti jaz povem in tudi zabičim, da moraš priti na na to zabavo, saj si precej zavedna Slovenka, v kolikor te poznam —

— Ko bi me doma pustili! In tako rada bi šla, ker vem, da bo imenitna zabava. —

— Kaj bi ti isto! Naj grejo pa še vaši domači. Malo bolj prijazno jih nagovori, pa bodo šli. Kaj bi človek sedel vedno doma pri peči in prodalji dolgi časa. Človek se tudi mora zabavati. Kako krasen je pogled na slovenske deklice in fantičke, ko nežno in gibčno izvajajo proste vaje; pogled na odrastle slovenske fante in dekleta, ko nastopijo, ko izvajajo vaje na orodju, kjer se polkaže vsa vstrajnost in sprtnost telovadcev. Že samo to je vredno pogledati, kaj pa šele potem ples in prosta zabava. Nekaj imenitnega bo, to ti rečem in nikomur ne bo žal, kdor se le bo udeležil te prireditve. —

— Kaj praviš, Nežika? Ples bo tudi! Oh, kako rada bi plesala! —

— Da, ples bo tudi; i saj veš, da brez plesa ne sme biti nobena prireditve. Ples se bo pričel takoj po javnem nastopu Sokolov. —

Igrala bo izvrstna godba. — Da pa ne bodo trpeli udeleženci žeje in lakote, za to bo tudi najboljše preskrbljeno. Vstopnina pa tudi ni tako velika, kot nekateri pravijo — in veš ti so sami oni, no saj veš, kaj ti bom pravila — člani in članice jih prodajajo sedaj po 50c in na dan prireditve pri blaginji bodo pa po 75c. Jas imam tukaj nekaj vstopnic, ali kupiš? Gotovo, da vzameš kako, saj sva dobri prijateljeli. —

— Da vzamem tri, eno za me, eno za mater in eno pa za očeta. Saj ta dva tudi rada gledata brhke in šle slov. Sokole. — Ampak, kjer pa se vrši javna telovadba? Tega mi še nisi povedala! —

— Gotovo veš, kje je pilzenski avditorij, ali ne? Par korakov od 18. ceste severno na Blue Island ulici, kjer sta se pred kratkim vršile dve konvenciji in tudi dve prireditvi. O, gotovo dobro veš. —

— Le pridi in pripelji vse svoje znanee in prijatelje. Zabavali se bomo imenitno, da nikdar tega. —

— Na svidenje, zadnje nedelje v tem mesecu v Pilsen Avditoriju. — Slovensko dekle. —

Delavec brez delavskega časopisja je kakor vojak brez puške. Naročite se in širite svoje glaslo "Prosveta."

Ameriške vesti.

EKSEKUTIVA SOC. STRANKE ZAVRGLA POGOJE 3. INTERNAZIONALE.

Izvrševalni odbor pravi, da je komunistična internacionala škodljiva svetovnemu miru.

Chicago, Ill. — Narodna eksekutiva socialistične stranke v Združenih državah je zavrgla 21 točk, ki jih stavi komunistična internacionala v Moskvi kot pogoje za vstop v to internacionalo.

Tajnik stranke, Otto Branstetter, je obenem izjavil, da je stranka prešla vabila od socialistov v Švici, neodvisnih socialistov v Nemčiji in socialistične stranke na Angleskem na konferenco v Brnu, kjer se bodo delale priprave za ustanovitve četrte internacionalne. Izvrševalni odbor sedaj razpravlja o teh vabilih in morda sklene, da se pošlje delegacija na konferenco.

PREISKAVA IRSKIH RAZMER V WASHINGTONU.

Washington, D. C. — Odbor, obstoječ iz sto članov, je otvoril preiskavo razmer na Irskem. Med mnogimi pričami, ki so povabile, so tudi sinfajnovci iz Irske. Pričala bo tudi žena pokojnega koroškega župana MacSwineya, ki odputuje v Ameriko prihodnji teden. Povabljen je bil tudi angleški poslanik v Washingtonu, toda ta je odbil vabilo s izgovorom, da bo preiskava pristranska. Angleška vlada gleda zelo sumljivo na to preiskavo.

NAVAL NA MUZEJ. KAJ JE V MUZEJU? PRAVO PIVO!

Milwaukee, Wis. — V tukajšnjem javnem muzeju sta bili pred par dnevi razstavljeni dve steklenici pravega piva. Čim se je raznesla vest o najnovejši "redkosti" v muzeju, so takoj pridrili ljudje, da nasitijo svojo veliko radovednost. Danes je postavljen na stražo poleg mize z razstavljenim pivom, da kdo ne ukrade dragocene predmeta.

ŽELEZOSTAVBINSKI DELAVCI SO IZVOJEVALI POVISANJE MEDE.

Cincinnati, O. — Tukajšnji železostavbinski delavci so podpisali novo pogodbo s stavbinskimi podjetniki, po kateri se jim medza od ure poviša od enega dolarja na en dolar pet in dvajset centov.

18 DIVJIH RAC, PA SAMO EN STREL.

Dewitt, Ark. — J. A. McMillan je odšel na lov in je naletel na jato divjih rac. Oddal je en strel in padlo je osemnajst rac. Postava v Arkansasu pa dovoljuje lov na dan ustreliti samo pet in dvajset rac. McMillan se je bal, če še enkrat ustrelj, da prekorači določeno število, in pobral je ustreljene race in odšel domov.

DEVET OSEB NA POTU V LETALU V HAVANO JE IZGINILO.

Havana, Kuba. — Letalo, ki je nosilo devet oseb in je poletelo iz Key Westa v Havano, še ni došlo semkaj. Vožnja traja navadno devetdeset minut. Iz Key Westa je odpeljala brzoplovna ladja, da poišče ponesrečeno letalo.

SPOR TISKARJEV JE IZRAVNAN.

Peoria, Ill. — Spor tiskarskih delavcev je izravnán. Kajti tiskarski podjetniki so priznali dvajset odstotkov povišanja medze pa odloči razzodničje.

VLOMILCI SO ODNESELI BLAGAJNO V JAMO IN JO IZPRAZNILI.

Logansport, Ind. — Vlomilci, ki so odnesli blagajno iz prodajalne trčke Jones in Spangler v Deer Creek, so odpeljali blagajno v jamo eno miljo proč od mesta. Tukaj so jo odprli in vzeli iz nje \$300 v gotovini, zadolžnic svobode se niso dotaknili.

Inozemstvo.

Angleški poslanec obsojen na šest mesecev zapora.

London, 21. nov. — Lajtnant-polkovnik L. E. Malone, poslanec v parlamentu, je bil obsojen na šest mesecev zapora valed obtožbe, da je 10. novembra izrekel "izdajalske besede" v svojem govoru v Albertovi dvorani. Malone je bil aretiran v Dublinu na Irskem, kjer je imel govoriti o boljševizmu. Malone je strastni komunist od kar se je vrnil iz Rusije, kjer je imel diplomatsko misijo. Pri obnavljanju je dejal, da ničesar ne prečišče, kar je govoril. Ko je bila izrečena obsodba, so Malonejevi pristaši vpili "Sramota!" Malone je vložil priziv. Malonejev komunistični nastop je zbudil v Angliji veliko senzacijo, kajti pred poseletom Rusije je bil navadni liberal in tekom vojne je bil večkrat odlikovan za hrabrostne čine.

Novi izgredi v Atenah; mnogo ubitih.

Atene, Grška, 21. nov. — Pri ponovnem praznovanju volilne zmage kraljevašev so izbruhnili novi izgredi, pri katerih je bilo več oseb ubitih in mnogo ranjenih. Ministrski predsednik Rhyllis je odstavil atenskega škofa Maletasa, ki ni hotel prisesti novi vladi. Na njegovo mesto pride škof Theolites, ki je pred tremi leti držal s kraljem. Vlada je ukazala, da se po vseh javnih uradih zopet obesi podoba kralja Konstantina. Vsi Venizelosovi uradniki so odpušeni iz službe.

London, 21. nov. — Tukaj poročajo na temelju brzjavke iz Švice, da se bo Konstantin odrekel prestolu v prid svojemu najstarejšemu sinu Juriju.

Protinemiški izgredi v Pragi.

Praga, Čehoslovakija, 20. nov. — Tri dni že trajajo demonstracije in izgredi proti Nemcem. Včeraj je množica demonstrantov napadla parlament z zahtevo, da se ji izroči nemški poslanec Daern, ki je v zbornici govoril zaničljivo o čeških legionarjih. Štirikrat je množica naskočila poslopje, toda bila je odbita po policiji na konjih.

Zadnji terek so Čehi zasegli nemško gledališče in odstranili spomenik cesarja Jožefa II. s trga. Nemci so odgovorili s demolaranjem neke češke šole. Nemški poslanci in senatorji so zapustili zbornico in protesta. Policijski nadzornik Svobgr je bil potegnut s konja in na mestu ubit. Demonstrantje so nosili Bismarckov kip, ki je bil pokrit s papirnato kapo in napisom "sramota za Nemce."

D. Eckstein, nemški občinski svetovalec v Pragi, je rezigniral rekoč, da je zastoj sedeti v občinskem svetu, kjer se Nemci izgubili vse pravice. Najhujši izgredi so bili v sredo, ko so izgredniki porušili prostore treh nemških listov in okupirali nemško kazino. Izgredniki so večinoma fantiči in demobilizirani vojški, ki so se vrnili iz Sibirije.

Ženska volilna pravica v Italiji sprejeta.

Rim, 20. nov. — Italijanska nižja zbornica je sprejela zakon ženske volilne pravice z 240 glasovi proti 10.

Bolezenske kilce — orožje Irov.

London, 20. nov. — Hamar Greenwood, tajnik za Irsko, je dejal v nižji zbornici, da je vojska policija pri vionu v stanovanje glavnega poveljnika irske republišanske armade v Dublinu našla listine, ki dokazujejo, da so irski sinfajnovci izdelali načrt za razširjenje baelov legarja med angleškimi vojski in baeli konjskih boleznih med vojaškimi konji. Poveljnik je pravočasno ušel, da ga niso ujeli.

Dublin, 21. nov. — Katoliški kurat Griffin v Bush Parku je pred nekaj dnevi izgnil neznano kam. Sinfajnovci domnevaajo, da je ujetnik črnorajsevcev.

Grški plebiscit prihodnje nedelje.

Atene, Grška, 21. nov. — Uradno se naznanja, da se plebiscit o vprašanju kralja Konstantina vrši 28. novembra. Vlada je včeraj formalno povabila Konstantina, da se naj s svojo družino vrne na Grško. Konstantin je brzojavil nazaj, da počaka na izid plebiscita.

300.000 Poljakov je v sovjetski Rusiji.

Variava, Poljska, 20. nov. — Uradni podatki kažejo, da je v Rusiji 60.000 poljskih vojni ujetnikov, 6000 talcev in 200.000 civilnih internirancev: v Sibiriji se še nahaja 40.000 Poljakov. V kratkem odputuje v Moskvo poljska komisija, ki se bo pogajala za zameno ujetnikov. Na Poljskem je okrog 100.000 sovjetskih ujetnikov izza zadnje ofenzive, ko so se boljševiki umaknili izpred Varšave.

NAZNANILO ROJAKOM v državi Kansas.

Ako si nameravate nabaviti novo obleko ali sukno, površnike za moške ali ženske dežne plašče, točno po meri in najnovejšem kroju, želite imeti dobro blago in po zmerni nizki ceni, tedaj se obrnite do svojega rojaka. Pri večjih naročilih dajem zmeren popust. Svoji k svojim! Se priporča

JOHN HONEY, krojač Breezy Hill, Kans.

Za božične praznike.

Božični prazniki se bližajo. V tem času hote ali ne hote bolj pogoste mislimo na svoje ljudi onkraj oceana.

FOVOVANJE V STARI KRAJ. Ako ste namenjeni potovati v stari kraj in obhajati praznike v krogu svojih dragih, potem je sedaj čas, da se odločite za odhod in si preskrbite parnik in drugo. Za ta slučaj vam naša tvrdica nudi točno in pošteno postrežbo. Najboljše prilčnosti na razpolago so:

PARNIKI ZA TRST: 10. nov. Fannonia, — 18. nov. Belvedere, — 3. dec. Argentina in 23. dec. President Wilson. To so vsi parniki, ki gredo direktno na Trst. (Ako pa hočete iti na Genova in potem s vlakom na Trst, — kar vam rama firma neodkrito ponuja, — vam pa tudi mi lahko postrežemo.) Pišite po vsaki red.

PARNIKI NA HAVRE IN OBERBURG: 11. nov. Imperator, — 18. nov. La Lorraine, — 20. nov. La Touraine, — 23. nov. Aquitania, — 25. nov. Caronia, — 27. nov. La Savoie, — 1. dec. La France, — 4. dec. Rochambeau, — 9. dec. Imperator, — 9. dec. Saksonia, — 11. dec. La Lorraine, — 14. dec. Aquitania.

IZ STAREGA KRAJA je že prišlo na stotine potnikov — bratov, sester, otrok, starišev, nevest, prijateljev itd., na katere je naša tvrdica napravila potrebne listine in jim poslala, odprava preskrbala karte. Številna stalna pisma pričajo, da naša tvrdica stori za potnike toliko, kolikor se sploh da storiti. — Mnogi rojaki kupijo v svojem kraju karte za svoje sorodnike, a ko isti pridejo v New York in imajo sitnosti na Ellis Islandu, pa nas prosijo za pomoč. Treba je, da na to vnaprej mislite in si tako prihranite nepotrebne sitnosti in stroške. Ako ste toraj namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, potem je vam in vašemu potniku v korist, da naši tvrdici poverite tozadevne posle.

POŠILJANJE DENARJA. Za od nekaj pošiljate ameriški rojaki svojojem v stari kraj denarna darila za praznike, v tem veliki mari pa bodite to storišči sedaj, ko je v starem kraju potreba toliko večja. Tudi v tem slučaju vam more biti naša tvrdica na razpolago. Naše oase so vedno med najhitrejšimi in tudi v točnosti se nastojajo naša tvrdica med najtočnejšimi.

Za nadaljna pojasnila pišite na: LEO SAKRAJSEK, 70—8th Ave., New York City, N. Y.

CUNARD LINE v Hamburg in Gdanske mimo Anglije. Aquitania. . . Novembra 23. Cena za tretji razred: V Hamburg. \$125.00 V Gdanske. \$135.00 in vojnega davka \$5.00 več. Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

CUNARD LINE ZA BOŽIČNE PRAZNIKE ODPLUJEJO! Parnik S. S. Caronia, 20,000 ton, nov. 27. Cena v drugem razredu \$180.00 in \$5.00 vojni davek. Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojni davek. Parnik S. S. Saxonia, 14,300 ton, dec. 9. Cena kabinam \$180.00 in \$5.00 vojni davek. Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojni davek. Največji parniki naravnost v Hamburg. Cena v tretjem razredu za Odesburg via Hamburg je \$129.20 in \$5.00 vojni davek. Zastopnik te družbe je v vašem mestu ali prav blizu tam.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Moški, ki so bili vojski v avstrijski vojski za čas svetovne vojne, sedaj lahko pridajo in J. Goslavije v Ameriko, če vam neprav tozadevne prodaje in drugo potrebne listine

MATIJA SKENDER javni notar za Ameriko in stari kraj.

527 Belle Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da gride oseba, ki si je želje k sebi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zavevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni, zakaj, on je za vas, a vi bodite zanj.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"?

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 6. aprila 1904. Glavni Stan: 2687-85 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODESEK: Predsednik Vincens Cakhar, podpredsednik Anton Hrat, ...

RAD BI IZVEDELI, PROČ OD ŽGANJA. kje se nahaja Frank Komat, doma iz Velike Loke pri Trebnjem na Dolenjskem. Pred 4 leti se je nahajal na Willock, Pa. Rojake uljudno prosim, kdor ve za njegovo bivaliče, da mi to naznani, za kar se še v naprej lepo zahvalim. Ako bode pa sam čital ta oglas, naj se mi takoj prijavi na moj naslov. Mike Moravec, P. O. Box 72, Willock, Pa.

SREČNE IN VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE. lahko napravite svojem v domovini, ako jim pošljete primerno vzeto denarja, ki naj jim bo v pomoč in podporo na prijetne božične praznike. Vsak rojak je dolžan to izvršiti, ker krene se sedaj tako poceni, kot še nikoli prej. Vsaude jih pošlje lahko točno in hitro po dnevnem kurzu, navadnim ali pa brzojavnim putem, same obrnite se do naše bančne tvrdice:

EMIL KISS BANKER 133 Second Avenue, New York

ki vam daje dragevolje vas pojasnila tudi za druge bančne posle in glade pošiljate denarja v domovino. Če želite dobiti svoje in domovine, obrnite se na nas. Prodajamo parobrodne vozne listke vsak let in potreba je točna, solidna in najcenejša. Bilo za kakorikoli opravil v domovini, obrnite se vsoje do naše tvrdice, kar ona opravlja vse podje hitro in v popolno zadovoljstvo vsakomu, ki se obrne do nas. Vsi navedeni se dajo brezplačno, hitro in v matirinskem jeziku.

BOŽIČ je blizo. Najbolje, najceneje in najpotrebnejši dar za vaše sorodnike in domovine je denar. Malo dolarjev veliko kron. Mi pošljemo vaš denar po najnižjem kurzu, ter je izplačan v starem kraju hitro in točno, na kar vam po nekaj tednih s potrdilom in lastnoročnim podpisom prejemalca dokažemo to. NEMETH STATE BANK IVAN NEMETH, predsednik. 10 East 23rd St., NEW YORK 1597 Second Ave.

Novice iz Jugoslavije.

Volilni oklic narodnih socijalistov obeta, da se bodo narodni socijalisti borili proti diktaturi velekapitala in proti vladi, ki se je sama postavila; premagati hoče krivico in pripomoči pravici do zmage in zastopati politično in socialno enakopravnost; boriti se hoče proti izrastku militarizma in proti vojaški diktaturi. Narodni socijalisti se ne bodo veselili prej, dokler korozski in primorski Slovenci ne bodo rešeni tujeja jarma in vsi Slovenci ujednjeni. Zahtevajo najširšo samoupravo pokrajin v edinstveni državi Jugoslaviji. Protestirajo proti kopljenju ogromnih premoženj na stroške delavskih žuljev in zahtevajo socializacijo najvažnejših podjetij, rudnikov in veleposesti. Odklanjajo komunizem in državni socializem. Hočejo šolsko izobrazbo plačane dopuste za delavce in socialno zavarovanje in delavske zbornice. Zahtevajo izvedbo agrarne reforme in zemljo za tiste, ki jo obdelujejo. Glede živila zahtevajo vezano trgovino in pomagati hočejo malim trgovcem in obrtnikom do mirnega razvoja. Pomagati hočejo jo dalje javnim namočencem, državnim in privatnim. Komstatirajo, da je bistvo dosedanjih ministrskih kriz le boj za korita. Protestirajo proti trošarini in carini in zahtevajo obutno obdavčenje premožnih slojev in konflikscije vojnih dobičkov. Končno ugotovljajo, da so stranka čistih rok, ki bo delala za ljudstvo, kajti oni so socialistična in ob enem narodna stranka. — Kakor se vidi, najdemo v tem precej dolgem registru razne zahteve kapitalističnih demokratov lepo opremljene s priveski, ki so pobrani iz socialističnega programa. Taka stranka pa ki priznava samo posamezne točke socialističnega programa, ni socialistična. Da je narodna, o tem ne dvomimo. Samo tega ne razumemo, prav, čemu so nam danes ko imamo narodno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev še posebej potrebne "narodne" stranke. Le i-

dite v Beograd in tam zatrujte, da ste samo narodni socijalisti "narodni". Odgovor bo jako hudo in oster. V narodni državi so vendar vse stranke "narodne". Ali naši klerikali ali pa srbijanski radikali niso "narodni"? To posebno naglaševanje "narodnosti" zelo sponinja na ero "narodnih dam", "narodnih" privedite v Hrbarjevem štilu itd., za časa nemške monarhije. Ta era je pa vendar že minila, in danes nima nobenega smisla več naglašati, da je ta ali oni "narodni", ker ne ve, proti komu je naroden. Ali mar proti Lahom in Nemcem? Mi smatramo, da so ta vprašanja danes, ko živimo v narodni državi, državna vprašanja, ne pa vprašanja "narodnih" strank. Naslov "narodni socijalisti" je torej vseskozi pogrešen.

Naknadne občinske volitve v Srbiji. "Politika" poroča: Vršile so se ponovne volitve občinskega odbora v Arengjelovcu. Radikali so dobili 202 glasova, demokrati 87, komunisti 58 glasov. Pri prvih volitvah so imeli radikali samo 21 glasov več kakor demokrati. — "Pravda" poroča iz Niša: Pri ponovnih volitvah občinskega predstojnika je dobil komunistični kandidat čevljarski mojster Pavel Petrovič 1295 glasov, demokratski kandidat trgovec Peter Stanković pa 596 glasov. Isti list poroča iz Skoplja, da je komunistični kandidat Kosta Stefanović dobil pri ponovnih volitvah 400 glasov več kakor skupni kandidat demokratov in radikalcev.

Po dr. Šušteršiču diši! Kakor smo že javili, se je dr. Šušteršič preselil iz Dunaja v Celovec. Tu bo otvoril svojo odvetniško pisarno in kakor je poročal "Večerni list", ki bo o stvari gotovo dobro poučen, bo tu "zastopal" interese korozških Slovencev, (seveda za Habsburgeve!) — Nam se le zdi, da hoče Šušteršič to svoje "zastopstvo" porabiti v to, da bi lažje prodrl v Ljubljano in dobil boljše zveze s klerikali pod pretezo, da zastopa korozške Slovence.

Kronika tatvin. V pisarni delegacije ministrstva financ je bil ukraden pisalni stroj "Adler".

Tat neznan. — Na davčnem uradu za mesto Ljubljano je pri blagajni pozabil prof. v. p. Makso Pleteršnik denarnico z 1500 K, katero si je potem prilastil neki drug davkoplačevalec. Denar je pozneje g. profesor prejel. — Veliko žepno tatvino med vožnjo v tramvaju je poskušal izvršiti Novy Alojzij, češkoslovaški državljan. V gneči potnikov je že izmaknil posostniku Primožu Kozniku denarnico z 12.800 K. Koznik je tatvino pravočasno zapažil ter tati izročil stražniku na Ambroževem trgu.

Požar v Rajhenburgu. Dne 21. okt. ob pol 9. uri zvečer je izbruhnil pri posostniku F. Vončaku za Savo požar. Gasilno društvo je bilo takoj na lieu mesta. Prihiti se tudi mnogi tržani. Ogenj je nastal v bližnji drvarnici in plamen je užgal podstrežje hiše, kjer je bilo seno in žito, od česar se ni moglo ničesar več rešiti. Železniški inž. Krik, ki je stanoval v hiši, je imel precej škode. Skupna škoda je zelo velika.

Mesto Pečuh, ki so ga te dni izpraznile jugoslovanske čete, je z okolice potom glasovanja proglasilo republiko, ki ima 400.000 prebivalcev. Župan Pečuha Lindner je izjavil, da prebivalstvo neomajno vstraja na oktoberskem revolucijskem programu. To poroča "Češkoslovska republika". Naš korespondenčni urad te vesti še ni potrdil.

VABILO NA JAVNI SHOD!

Uljudno so vabljeni vsi rojaki mesta La Salle, da se udeležijo shoda delničarjev Slovenskega doma v La Salle, Ill, v nedeljo 28. novembra 1920 popoldne ob dveh. Raspravljalo se bo o potrebi in koristih ustanovitve "DELAVSKE ZADRUŽNE PRODAJALNE".

Torej rojaki, vsi na shod brez razlike vašega osebnega prepričanja, pokažite, da se zavedate koristi trpina delavca. Pripeljite s seboj svoje prijatelje in znance. Sklicatelj: Anton Udovič in Rafael Mallen, zastopnika narodne konsumne zadrudne družbe v La Salle, Ill.

Umri je v Ljubljani g. Miha Verovšek, blagajnik mestnega užitninskega zakupa.

JAVNA ZAHVALA.

Slavonic Immigrant Bank, New York, N. Y.

Cenjeni ogospodje:— Ravnokar sem prejela poslano mi sprejemo potrdilo o moji pošiljati od 2. novembra v znesku 300 dinarjev, katere sem z Vašim posredovanjem poslala gospej Mariji Schneemann v Virovitico v Slavoniji, katera je bila dne 20. septembra dotični gospej izplačana.

Zahvaljujem se vam na Vaši točnosti in hitri postrežbi, priporočam Vas ostalim rojakom in ostajem s spoštovanjem

Katherine Anghel, New York, dne 28. oktobra 1920. (Adv.)

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako neznano besedo poiščite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznan besede v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Jesenski in zimski večeri so kot nalašč za učenje. Vsala slovenska hiša bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Cena besednjaku je \$5 s poštnino vred. Istotam lahko naročite za \$1.25 Zormanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane iz najčistjega bakra v velikosti za 4 galonov po \$15.00; 6 galonov za \$20.00; 8 galonov za \$25.00 in 10 galonov za \$45.00 F. O. B. New York. (Vi plačate pošiljatsve stroške). Pošljite denar z naročilom. Istotako pošljemo tudi posodo za čiščenje.

VICTORIA SUPPLY CO., 624 Morton Bldg., New York, N. Y.

ISKANJE.

Rad bi zvedel za naslov FRANK JUG-A, podomače Dobeškov, doma iz Križeče Vasi, Studence pri Poličanah, Štajersko. Pred vojno se je nahajal v Belgium, Wis., med vojno pa v Cleveland, O. Ako kateri cenjeni čitatelj tega lista zna za njegov naslov; prosim, da mi ga pošlje, za kar mu bodem zelo hvaležen. Za slučaj, pa da sam čita te vrstice, želim, da se mi takoj javi, kajti poročati mu imam dosti novic tikajočih se njegovega posestva v starem kraju, katero, ako se ne bode oglasil, bode izročeno v druge roke. August Collander, 70—9th Ave., New York. (Adv.)

BALTIŠKA PAROBROD-NA DRUŽBA. (BALTIC STEAMSHIP). AMERIŠKA KORPORACIJA.

Hitra vožnja v prvem in tretjem razredu naravnost do

HAVRE.

Direktni železniški vlaki v Paris in vsa večja mesta v Jugoslaviji.

PARNIK S. S. ROCHELLE (prej last Hamburg Ameriške črte "Hamburg") odpluje

20. NOVEMBRA

Oglasite se v našem uradu na

24 Whitehall St., NEW YORK, N. Y.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sežaj! Hivimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju. V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premočnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Držite ta liniment pri roki.

Kadar trpite na revmatizmu, lumbagi, sciatici, neuralgiji, bolečih mišicah, otrpljenih členih, krčih in drugih suznajih bolečinah, rabite samo

Severa's Gothardol

(Preje Severova Gothardol oboje) za mesto, kjer je bolečina, in ste lahko prepričani, da vam bo kmalu odtekla. To zanesljivo domači liniment je bil razbil skoraj tisočdeset let s največjim in zadovoljivim uspehom za odvrnitev lokalnih bolečin in odstranjenja otrpljenosti. Naspodaj v vseh lekarnah. V dveh verzah, 50 in 60c.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Začimbe, kislina in najraznovrstnejša

DOMAČA ZDRAVILA

katera priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR

P. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

Josip Kostanjevec:

NA SOLNČNIH TLEH.

POVEST.

(Nadaljevanje).

Laščina pa, dasi jo je govoril precej dobro, kadar je lahko govoril počasi, mu je delala sedaj precej težav, ko se je govorila hitro in nepazljivo. Moral je dobro paziti, da je razumel vprašanja in še bolj, da je sledil razpravam in debatam, ki so se vnele tuintam v posameznih gružah povabljenec. In prav to je učinilo, da je nekoliko pozabil na svoj položaj, ko je z napeto pazljivostjo vjel nekaj zanimivih razgovorov.

Počasi je izgnila ona prvotna nervoznost in začutil je nekoliko trdnjša tla pod svojimi nogami. Že precej pozno je naletel na tovariša iz kontoarja, na onega Francoza. Tudi ta je bil sam in je leno slonel v buffetu pri mali mizi v kotu, skrit za nekimi širokimi hrbti. Pred seboj je imel visoko, na pol prazno čašo šampanjca in na kristalnem krožniku nekaj drobnega pečiva. S Podlipnikom sta se že nekoliko poznala, mladi mož mu je bil simpatičen takoj od začetka. Prežil se je do njega in mu sedel nasproti. Francoz se je vidno razveselil in mu je pomolil svojo ozko roko v pozdrav.

"Kdaj ste pa vi prišli?" je vprašal Podlipnik. V vozu vas nisem videl z vašimi tovariši in zdelo se mi je čudno, da samo vi manjkate."

Francoz je zaničljivo zamahnil z roko.

"Najrajši sem sam. Ne družim se rad z njimi. Prenaduti so in prenemurni. Nalašč sem se izognil, da nisem prišel z njimi. A iti sem moral, ker šef tako zahteva. Prišel sem pa dovolj pozno."

"Torej naj se tudi jaz odstranim?" je vprašal Podlipnik.

Francoz se je zasmeljal, da je pokazal svoje drobne bele zobe in je stresal z glavo.

"Nisem mislil tako. Izvedel sem, da ste Sloven in vsi Slovani so mi simpatični. In zato sem se udeležil tudi ruski in arabski. Oba jezika znam gladko govoriti in pisati. Tu v Trstu sem se že nekoliko priučil slovenskimi. Kadar utegnem zaidev in priučen družbo, žal, da imam premalo časa, da bi zahajal, kakor bi rad."

Podlipnik se je začudil.

"Tega bi ne bil verjel nikdar", je vzkliknil. Toda dovolite, ako pa to, da o tem nihče v kontoarju ne ve? Saj vendar včas tudi te jezike potrebujete?"

"Gospod Burlatti je svoječasnno razpisal službo samo za francosko in angleško korespondenco in po tem tudi uravnal plačo. Ako bi mu torej priznal, da znam še druge jezike, bi mi bržkone

podvojil delo, toda ne plače. Čemu bi se torej izdajal na lastno škodo? Pa ne mislite, da je tega kriva lenoba. Nikakor ne, to je samo opreznost in varovanje lastnih koristi."

Podlipniku je ugajala Francozova odkritosrčnost. Laskalo mu je pa tudi, da je dozdal samo njemu izdal to skrivnost in podvojila se je vsled tega njegova simpatija do mladega moža.

"Koliko časa pa služite že pri gospodu Burlattiju, gospod..."

"Emile Demirose," se je predstavil Francoz. "Da boste vedeli tudi moje ime, jaz za vaše itak že vem. Gospod Podlipnik Miroslav, kaj ne?"

Podlipnik se je priklonil in segla sta si v roke.

"Pri gospodu Burlattiju sem že poldrugo leto," je nadaljeval Demirose. "Lahko rečem, da precej poznam že njegovo trgovino in njegove razmere. Seveda so to tajnosti, gospod Podlipnik. In jaz bi bil zadnji, ki bi jih izdal. Drugače je seveda a privatnim razmerami. Te se že smeje včas vzeti v misel. Kaj pravite na primer o hčerki našega šefa, o Elzi?"

"Lepo dete, gospod Demirose."

"Kaj ne, gospod Podlipnik? Samo to, nič ni več? Kaj se pravi to, lepo dete? Ne samo lepo, gospod, pač pa naravnost divno, vredno največje sreče", se je razvel Demirose. "Oj, jaz jo poznam dobro, opazujem jo ob vsaki priliki in vedite, gospod Podlipnik, da se mi smili."

"Iz usmiljenja se izcimi ljubezen", je pripomnil Podlipnik in od strani pogledal Demiroso. Hkratu se je spomnil na svoje pismo, ki ga je pisal prijatelju Kosu, in zardel je.

"Ne govorite budalosti. Tukaj gre za resne reči. Kakor vam gotovo znano, je Elza zaročenka Fabrovega sina Gvidona že skoro leto dni. Od začetka je bila vsa srečna, okoli nje je cvetela pomlad in so prepevali slavci. Ni znala skrivati te sreče, vsi smo jo videli. Fabro ji je bil vzor moške popolnosti, neizčrpen vir vseh kreposti, kolikrat se je pred nami v kontoarju razvela in mu prepevala slavo bleščečih oči, da smo ga zavidali. In sedaj? Lepo vas prosim, komaj dober mesec tega, poveša vam glavo in iz njenih stisnjenih ust ne pride beseda. Globoko v kreu mora tičati ost, vržena in zasajena od nekdaj kakor maček iz ladje na dno morja. In sedaj vene kakor evetice, popaljena od slane. Komaj štirinajst dni je od tega, kar je prosila, da jo pustje iz Trsta, menda k teti v Dalmacijo. Toda oče ni hotel slišati ničesar, prisilil jo je, da je morala ostati in prisilil tudi danes, da je prišla na ta večer semkaj, vse zaradi ljudi in zaradi njegovega satanskega egoizma. Izvedli smo to v kontoar, ne od nje, ki trpi in molči kot kip, pač pa po ovinkih iz njegove kuhinje. Saj razumete."

Podlipnik je razumel in molčal. Njegove misli so zablodile med množico v veliko dvorano in iskale mladi in izmučeni obraz. Zgledale so ga in se užalostile.

(Dalje prihodnjik.)

TEKOM TREH TEDNOV

se izplačujejo denarne pošiljatev v staro domovini poslane po

SLAVONIC IMMIGRANT BANK,

ki je pod neposredno kontrolo bančnega ministrtva države New York.

Kdor z našim posredovanjem pošlje denar svojcem v staro domovino ga izplačamo naslovniku v teku treh tednov in pošljemo po prejemu denarja lastnoročno podpisano prejemno potrdilo v teku šestih tednov. Po nam poslani denar se izplačuje v nakazanem znesku brez kakšnega odbitka za kakršnekoli stroške. Obstoje sicer Banke ki računajo stroške za pošiljanje pošiljalcu in prejemu, a mi ne računamo nobenih stroškov za to. Cene, ki vam jih nudimo v jugoslovanskih kronah ali dinarjih izplačujemo v celoti in ne računamo za to nobenih stroškov. Cene denarju oglašujemo v listih, kar vam je dokaz, da so iste najcenejše in da ne računamo enemu več drugemu manje. Druge banke pravijo, da tudi one pošiljajo denar po najnižjih cenah, pa tega ne oglašujejo v časnikih, kakor mi, ker bi se na ta način vidilo, da so njih cene višje od naših.

Kadar ste poslali denar v stari kraj, tedaj vzemite list v roke in poglejte naše cene od tistega dneva, katerega smo mi od Vas denar prejeli in boste videli, da sma vam računali po tržnih cenah dotičnega dneva. Če pa pošljete denar po drugih bankah, vam oni računajo po njih volji, ker njihovih cen ne znate in vrh tega še odbijejo precejšen znesek za stroške od svote, ki jo ima naslovnik prejeti.

Ako vzamete to v obzir, boste videli kdo deluje najcenejše in najpoštenejše.

Naša Banka je DRŽAVNA BANKA s vplačanim kapitalom od 100.000.00 dolarjev in vplačanim rezervnim fondom od 30.000.00 dol. in ta cel kapital in rezervni fond je poročitvo za gotovo in točno izplačilo poslanega denarja v starem kraju v teku treh tednov. Vsa izplačevanja denarja v Jugoslaviji nadzoruje osebno naš tam nahajajoči se glavni blagajnik g. Pavlovič.

Razun najhitrejšega in najtočnejšega pošiljanja denarja prodajamo

PREVOZNE LISTKE ZA VSE PARIKE

preko Atlantskega oceana, Sredozemskega in Jadranskega morja. Neposredni smo zastopniki vseh parniških društev in pri nas lahko dobite najboljši prostor na parniku, ako nam to za časa naznanite.

Blizo naše banke nahaja se 10 hotelov, ki prejema je izključno le naše ljudi na hrano in prenočišče, v katerih je za celo poslužbo določena zmerna cena, preko katere ne sme noben hotelir računati, ako šeli naše potnike prejemati. V tih hotelih ste kakor doma, tu najdeta svoje rojake, ki potujejo v stari kraj, hotelir Vas popelje na konzulat, pomaga vam vse potrebno pri potovanju, tako da se vam bi treba za drugo brigati in vas končno povede na parnik z Vašo priljako.

Dobivamo potnike iz starega kraja v Ameriko in vam dajemo vsa navodila za to brezplačno.

Pripravljamo potnikom pase (potna dovoljenja) za stari kraj in pomagamo dobiti vse druge k temu potrebne spise.

Mi nismo navadna parniška poslovalnica temveč

DRŽAVNA BANKA

in zato nimamo prenočišč, ne kuhinj in ne hotelov, ker se prave banke ne bavijo s hotelirskim poslovanjem. Pobrignali smo se pa zato, da naših potnikov ne bodo nepoštene hotelirji skubili in strigili, temveč da bodo prišli v dostojno hišo, kar nam jamči naš imenik s 10 hoteli.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street, New York, N. Y.